

9. Основні шляхи зниження собівартості продукції підприємства

Катерина Кравченко, Ольга Литвинюк

Національний університет харчових технологій

Вступ: В умовах ринкових відносин центр економічної діяльності переміщується до основної ланки всієї економіки – підприємства, тому що саме на підприємстві створюється продукція, виконуються роботи, надаються послуги. Найважливішою економічною категорією, що характеризує витрати підприємства на виробництво і реалізацію продукції є собівартість продукції. Вона є також найважливішим якісним показником роботи підприємства, тому що характеризує рівень використання всіх ресурсів (змінного і постійного капіталу), що знаходяться в розпорядженні підприємства. Товаровиробник повинен прагнути зниження собівартості, оскільки її зниження забезпечує йому додатковий прибуток. У зниженні

собівартості суспільство зацікавлене не менш товаровиробників, тому що низька собівартість означає, що виробництво функціонує ефективно і ресурси суспільства використовуються раціонально.

Матеріали та методи: При дослідженні шляхів зниження собівартості продукції були використані методи аналізу та узагальнення, які допомогли виділити основні напрямки зниження собівартості продукції. Також використовувалися наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених.

Результати: Зниження собівартості продукції приводить до збільшення прибутку підприємства. Пошук шляхів зниження собівартості є одним із пріоритетних напрямків діяльності працівників економічних служб підприємства [1].

Собівартість є основою визначення цін на продукцію. Її зниження призводить до збільшення суми прибутку й рівня рентабельності.

Собівартість продукції – це грошова форма витрат підготовку її виробництва, виготовлення і збут.

Відображаючи рівень витрат на виробництво, собівартість комплексно характеризує ступінь використання усіх ресурсів підприємства, а значить, і рівень техніки, технології та організації виробництва. Чим краще працює підприємство, інтенсивніше використовує виробничі ресурси, успішніше удосконалює техніку, технологію і організацію виробництва, тим нижча собівартість продукції. Тому собівартість є одним з важливих показників ефективності виробництва [1].

До основних шляхів зменшення собівартості продукції відносять:

- впровадження економічних технологій виробництва;
- зменшення витрат на матеріали, паливо, енергію;
- комплексна механізація і автоматизація виробничих процесів;
- впровадження прогресивних видів матеріалів;
- розширення спеціалізації і кооперування;
- підвищення продуктивності праці;
- впровадження технічно обґрунтованих норм витрат матеріалів;
- скорочення витрат на обслуговування виробництва;
- скорочення витрат на управління;
- використання світового досвіду щодо зменшення собівартості;
- ефективне використання виробничих потужностей [2].

Дотримання всіх головних принципів ефективного розміщення продуктивних сил: це скорочення шляхів між виробником та покупцем, між виробництвом і сировинною базою.

Істотним резервом зниження собівартості є більше повне використання наявних ресурсів підприємства, збільшення обсягу виробництва продукції на наявній технологічній базі підприємства. Збільшення обсягу виробництва приводить до зниження собівартості за рахунок скорочення постійних витрат на одиницю продукції [3].

Зниження собівартості продукції сприяє збільшенню прибутку та підвищенню конкурентоспроможності підприємства.

Висновки: Собівартість продукції підприємства є найважливішим узагальнюючим показником економічної ефективності її виробництва. Від її рівня залежать фінансові результати діяльності підприємств, темпи розширеного виробництва і, звичайно ж, їх фінансовий стан. Основними напрямками зниження собівартості є: удосконалювання техніки, технології й організації виробництва, використання нових видів сировини, більше кваліфікованої робочої сили,

застосування більше діючих методів стимулювання працівників, вибір раціональної форми власності, використання результатів науково-технічного прогресу і застосування нової техніки й технологій.

Література

1. Гришин А.С. Собівартість продукції та шляхи її зниження на підприємстві: підручник / А.С. Гришин. - М. - 2011. - 146 с.
2. Корнійчук В. К. Шляхи зниження собівартості продукції: монографія / В.К.Корнійчук. – К.: НАУ, 2010. – 143 с.
3. Череп А.В. Управління собівартістю: монографія./ А. В. Череп. – Харків: ВД “ІНЖЕК”, 2011. – 376 с.